

İKT102 İKTİSADA GİRİŞ II

Doç. Dr. Yeşim ALİEFENDİOĞLU

Ankara Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Bölümü

INTERNATIONAL VALUATION STANDARDS COUNCIL

DOÇ. DR. YEŞİM ALİEFENDİOĞLU

ENFLASYON

- Bir ekonomide fiyatlar genel düzeyinin sürekli artması, enflasyon sorununun bir sonucudur. Fiyatlardaki artış, sadece birkaç malda değil, ekonomideki bütün mallarda ya da en azından ekonomideki malların büyük bir çoğunluğu için söz konusu olmalıdır.
- Bir ülkede enflasyondan söz edilebilmesi için **fiyat artışlarının sürekli olması** gerekir.
- «Enflasyon bir ülkede fiyatlar genel düzeyindeki sürekli yükselmedir» diyen bazı ekonomistlere göre, fiyatların aynı oranda arttığı bir ülkede, enflasyondan söz edilemez.
- Bazı ekonomistlere göre ise fiyatlar her yıl aynı oranda artıyorsa, söz konusu ülkede enflasyonun varlığından söz edilebilir. Ancak, söz konusu ülkede enflasyon oranı önceden tahmin edilebildiğinden, enflasyonun sakıncalarını ortadan kaldıracılabilecek tedbirlerin alınması kolay olacaktır.
- Enflasyonun tam tersi veya fiyatlar genel düzeyinin düşmesine **deflasyon** adı verilir.

Kaynak: (Dinler Z , 2016) İktisada Giriş

ENFLASYON

Enflasyonun farklı özelliklerine göre sınıflandırılması:

A- Hız ve Şiddetine Göre Enflasyon

- Yüksek (Hiper-Açık-Aşırı) enflasyonu
- Gizli (Belirsiz) veya sinsiz enflasyon
- Kronik veya müzmin enflasyon

B-Ortaya Çıkış Nedenlerine Göre Enflasyon

- Talep enflasyonu
- Maliyet enflasyonu
- İthalat enflasyonu (maliyet etkisi)

~~Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş~~

ENFLASYON

- Dünyada görülen en yüksek hiper enflasyon, İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda Macaristan'da yaşanmıştır.
- Ülkede 1945 Ağustos ayını izleyen bir yıl içinde aylık enflasyon oranı % 20.000'lere yaklaşmıştır. Macaristan'da enflasyonun rekor kırdığı dönemde fiyatlar, her 15 saatte bir ikiye katlanmış ve günlük enflasyon % 207 olmuştur.
- Birinci Dünya Savaşını izleyen yıllarda fiyatların aşırı yükseldiği Almanya'da günlük enflasyon oranı % 20,9'a erişmiş ve fiyatlar her 3,7 günde bir ikiye katlanmış ve günlük enflasyon % 20,9 düzeyinde gerçekleşmiştir.

STAGFLASYON

- Durgunluk içinde enflasyon anlamına gelmektedir. Yüksek enflasyon sırasında iç piyasanın dar boğaza girmesidir. Bu dönemde bir tarafta fiyatlar artarken diğer tarafta yatırımlar azalmakta, üretim düşmekte ve işsizlik artmaktadır.
- Stagflasyon, maliyet enflasyonunun bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Devalüasyon yapılması, faiz oranlarının yükseltilmesi, mal ve hizmet fiyatlarına yapılan zamlar, vasıtalı vergi oranlarının artırılması, yüksek oranlı kredi faizleri ve tekel maddelerine yapılan zamlar stagflasyon ortamına yol açabilmektedirler. Hammadde ve enerji fiyatlarının yükselişi, ara mallarındaki fiyat artışları, kredi faizlerinin yükselmesi ve toplu sözleşmeler nedeniyle girdi maliyetlerindeki artışlar yatırımları engelliyor ise yine stagflasyon durumu söz konusu olabilmektedir.
- Stagflasyonda ekonominin bazı sektörlerinde anormal ölçülerde fiyat artışları diğer bazı sektörlerde ise anormal ölçülerde işsizlik ve durgunluk görülmektedir.

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş

DEFLASYON

- Deflasyonun bir ülke için özlenen bir olay olduğu sanılmamalıdır. Çünkü deflasyonun da faiz ve iskonto oranlarının yükselmesi ile ekonominin enerjisini kaybetmesi, fertlerde teşebbüs arzu ve hevesinin kırılması sonucunda üretimin azalması ve bu yüzden de işsizlik başladığından, fakirliğin artması gibi iktisadi bünye üzerinde yaptığı birtakım olumsuz etkileri vardır.
- Deflasyonu gerçekleştirmek yani tedavüldeki para miktarını azaltmak, emisyon yolu ile tedavüldeki para miktarını çoğaltmak kadar kolay değildir.
- Hükümetler artırdıkları para miktarını deflasyonun dışındaki diğer bazı çeşitli önlemlere başvurmak suretiyle de azaltabilirler.

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş

DEVALÜASYON

- Devalüasyon, ülke parasının kanuni kıymetinin devlet tarafından düşürülmesidir. Bu iş eğer ülke parası altına bağlı ise her ünite paranın altın miktarını azaltır.
- Örnek: 4 gram altın ihtiva eden para biriminde, altın miktarını 3 grama indirmekle, eğer altına bağlı değilse, paranın yabancı paraya olan resmi değerini düşürmekle yapılır.
- Hükümetler ekonominin zorunlu şartları gereği devalüasyon yapacakları gibi, dış ticaret dengesini sağlamak için de bu yola başvururlar.
- Devalüasyon yapılan ülkelerde ithalat zorlaşırken, ihracat kolaylaşır ve böylece döviz girişi, döviz çıkışına göre hızlanır ve denge tekrar kurulur. Devalüasyon yoluna gitmenin amacı; ödemeler dengesinin açıklarının kapatılmasıdır. Ancak zamanının ve oranının isabetle seçilmesi, arz-talep esnekliklerinin devalüasyonun amacına uygun özellikler taşıması gerekir

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş

DEFLASYON

- Devalüasyonun ülkede fiyatları arttırmak, enflasyonu yükseltmek, dövizle ödenen dış borç yükünü arttırmak gibi olumsuz yanları vardır. Ancak devalüasyonla birlikte dış ticaret üzerinde tasarruf sağlayıcı etkiler oluşur, iç talep ve yabancı sermaye girişi çoğalır.
- Devalüasyon ve tersi olan revalüasyon veya para biriminin hükümetlerce dalgalandırılması, o ülkenin rekabet durumunu derinden etkiler. Merkez Bankası müdahalelerinin bu kadar yoğun olduğu ortamlarda hem gerçekçi kurdan söz edilemez, hem de ülkenin kredibilitesi azalır.
- Örneğin Türkiye’de 7 Eylül 1946 kararı ile resmi döviz fiyatlarına % 117 zam yapılmış ve böylelikle 128 kuruş olan Doların kıymeti, 280 kuruşa yükseltilmiştir ve yine Türkiye’de 4 Ağustos 1958 kararları ile Doların rayici 280 kuruştan 9 Liraya çıkmış ve Türk Lirasının değerinde bu oranda bir düşme olmuştur.

Kaynak: (Dinler Z., 2016) İktisada Giriş